

GRAU EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL

101276. Història de l'Antropologia

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història de l'Antropologia
Codi	101276
Crèdits ECTS	12
Curs i període en el que s'imparteix	2on curs / anual
Horari	
Lloc on s'imparteix	Facultat Filosofia i Lletres
Llengües	Català / Castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Montserrat Clua Fainé
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B9-209
Telèfon (*)	
e-mail	Montserrat.clua@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Montserrat Clua Fainé
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B9-209
Telèfon (*)	
e-mail	Montserrat.clua@uab.cat
Horari de tutories	

Nom professor/a	<input type="text" value="María Valdés Gázquez"/>
Departament	<input type="text" value="Antropologia Social i Cultural"/>
Universitat/Institució	<input type="text" value="UAB"/>
Despatx	<input type="text" value="B9-207"/>
Telèfon (*)	<input type="text"/>
e-mail	<input type="text" value="mailto:María.valdes@uab.cat"/>
Horari de tutories	<input type="text"/>

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Aquesta assignatura no té prerequisits.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Es tracta d'una assignatura anual de segon de grau i traça el desenvolupament històric de l'antropologia des de la seva consolidació com a disciplina acadèmica a la segona meitat del s.XIX fins a la seva crisi als anys 60s.

El seu objectiu formatiu primordial és donar coherència històrica a les lectures que es fan de forma dispersa i que són sistematitzades de maneres molt diferents a la resta de les assignatures del grau. En finalitzar el curs l'alumnat hauria de ser capaç de donar raó de:

- Les característiques generals, teòriques i metodològiques de les diferents escoles o corrents que s'han succeït en la història de l'antropologia;
- Les tesis i desenvolupaments principals de cadascun dels/les autors/es considerats/des.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

A1 Conèixer i comprendre la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.

Resultats d'aprenentatge

A1.4 Conèixer i comprendre les teories sobre la producció de diversitat social i cultural.

Competència

A4 Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.

Resultats d'aprenentatge

A4.4 Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.

Competència

A6 Conèixer i comprendre els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.

Resultats d'aprenentatge

A6.3 Conèixer i comprendre les confluències entre l'antropologia i les disciplines socials afins en l'inici del seu desenvolupament històric.

A6.4 Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins.

A6.5 Reconèixer les tendències que

conduïen a la reunificació de les ciències socials.

Competència

C2 Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

C2.5 Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.

Competència

D1 Analitzar críticament les dades procedents de les investigacions i informes antropològics.

Resultats d'aprenentatge

D1.1 Diferenciar les projeccions teòriques en les descripcions etnogràfiques.

Competència

T1 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma tant en fons estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda en la xarxa. Saber utilitzar de forma experta les possibilitats d'Internet.

Resultats d'aprenentatge

Competència

T3 Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants en la pràctica professional.

Resultats d'aprenentatge

T3.1 Dominar en un grau elemental els idiomes rellevants per a la lectura de textos disciplinaris.

Competència

T4 Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.

Resultats

T4.1 Reconèixer i posar en pràctica les

d'aprenentatge

següents habilitats per al treball en equip:
compromís amb l'equip i hàbit de
col·laboració.

Competència

T7 Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb establiment de prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.

**Resultats
d'aprenentatge**

6.- Continguts de l'assignatura

BLOC TEMÀTIC I. ELS ANTECEDENTS DE L'ANTROPOLOGIA

1. Què és l'antropologia.
2. ¿Quina història de quina antropologia? Antropologies centrals i perifèriques.
3. La reflexió sobre l'alteritat en la Antiguitat i l'Edat Mitjana.
4. El descobriment de "l'altre" al Renaixement i el silenci barroc.
5. Els antecedents immediats dels treballs antropològics de l'Iustració.

BLOC TEMÀTIC II. L'EVOLUCIONISME VICTORIÀ

1. L'emergència de l'antropologia acadèmica.
2. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació evolucionista.
3. L. H. Morgan, paradigma d'autor evolucionista (1818-1881).

BLOC TEMÀTIC III. EL DIFUSIONISME. EL PENSAMENT HISTÒRIC EN ANTROPOLOGIA

1. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació difusionista.
2. Les variants nacionals del difusionisme.
3. L'aportació de Franz Boas (1858-1942).

BLOC TEMÀTIC IV. L'ANTROPOLOGIA CULTURAL AMERICANA I L'ESCOLA DE CULTURA I PERSONALITAT

1. El desenvolupament històric de *l'antropologia cultural* als Estats Units.
2. L'escola de Cultura i personalitat. Influències i fases.
3. L'aportació de R. F. Benedict (1887-1948).

BLOC TEMÀTIC V. EL FUNCIONALISME BRITÀNIC

1. El desenvolupament general de *l'antropologia social* en Gran Bretanya.
2. Funcionalisme i funcionalismes: discrepàncies al si de l'escola funcionalista.
3. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació funcionalista.
4. L'aportació de B. Malinowski (1902-1942).

BLOC TEMÀTIC VI. L'ESTRUCTURALISME DE LÉVI-STRAUSS

1. El desenvolupament general de l'*Ethnologie* a França
2. L'estructuralisme, una escola, un mètode, una activitat?
3. Claude Lévi- Strauss (I): com s'arriba a ser estructuralista.
4. Claude Lévi- Strauss (II), l'estructuralisme ingenu (1942-1952): l'aplicació del mètode estructural a l'estudi del parentiu.
5. Claude Lévi- Strauss (III), l'estructuralisme generalitzat (1964-1973): l'estudi sistemàtic del mite.

BLOC TEMÀTIC VII. LES ANTROPOLOGIES NACIONALS DESPRÉS DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

1. França després de Lévi- Strauss: altres estructuralismes (L. Dumont, P. Clastres) i l'estructuralisme marxista.
2. Els hereus del funcionalisme britànic: E.E. Evans-Pritchard (1902-1973) i les noves línies funcionalistes (M. Gluckman, E. Leach) i simbolistes (V. Turner, M. Douglas).
3. L'antropologia americana durant i després de la II^a Guerra Mundial: materialistes versus simbolistes (Marvin Harris i Marshall Sahlins).

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

- **Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professorat:** Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup i discussió de textos.
- **Cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs:** Definició de paraules clau i estratègies de cerca i bases de dades bibliogràfiques; lectura comprensiva de textos, recensions i assaigs bibliogràfics en grup i a partir d'una guia per a la seva realització.
- **Estudi:** Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.
- **Avaluació:** Realització de proves escrites.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques i pràctiques	90h	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5
Prova escrita	4h	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5, D1.1, T7

Supervisades

Tutories treball en grup/individuals	6h	A1.4, A4.4, A6.3, A6.4, A6.5, C2.5, D1.1
--------------------------------------	----	--

Autònomes

Lectures	75h	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5, D1.1, T7
Treballs en grup	45h	
Estudi	80h	

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Es tracta d'una assignatura anual impartida per dues professores, cadascuna de les quals imparteix un quadrimestre. És imprescindible aprovar els dos quadrimestres per a aprovar l'assignatura.

Els exàmens (50% de la nota). Es faran dos exàmens, un per quadrimestre, sobre el temari treballat a classe i les lectures. Cada un dels exàmens tindrà un pes del 25% a la nota final i tots dos s'hauran d'aprovar obligatòriament per tal de fer la mitjana amb la resta de notes. L'examen constarà de dues parts: 4 preguntes de resposta breu sobre característiques generals de les escoles i 1 tema a desenvolupar sobre algun dels autors del període corresponent.

Lliurament de dos treballs realitzats en grup (30% de la nota). Es realitzaran dos treballs en grup, un per cada quadrimestre, amb un pes del 15% cadascun a la nota final de l'assignatura. El primer treball serà sobre algun dels temes del bloc temàtic I (els antecedents de l'antropologia) i el segon sobre el bloc temàtic VII (escoles antropològiques després de la segona Guerra Mundial).

Lliurament de comentaris i discussió dels textos de lectura obligatòria (20% de la nota). Es farà una lectura obligatòria de sis textos al llarg de l'any (3 per quadrimestre) que seran avaluats a través d'un exercici individual que s'haurà de

lliurar el dia de la discussió del text a classe. S'avaluarà tant l'exercici escrit com la participació en l'activitat de discussió a classe.

Definició de "no presentat": Es considerarà que un alumne no es presenta a avaluació si no es presenta a l'examen del primer quadrimestre, al qual es podrà presentar sempre i quan prèviament hagi lliurat el treball en grup del bloc temàtic I.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Examen (50% de la nota)	4	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5, D1.1, T7
Lliurament de treballs en grup (30% de la nota)	45h	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5, D1.1, T7
Lliurament de comentaris i discussió de textos (20% de la nota)	40h	A1.4, A6.3, A6.4, A6.5, D1.1, T7

9- Bibliografia i enllaços web

AZCONA, Jesús, ***Para comprender la antropología***, Estella, Verbo Divino, 1987 (vol. 1, "La historia"; vol. 2, "La cultura")

BARNARD, Alan & SPENCER, Jonathan: ***Encyclopedia of social and Cultural Anthropology***, London: Routledge, 1996 (2002).

BONTE, Pierre & IZARD, Michael: ***Diccionario de Etnología y Antropología***, Madrid: Akal, 1996.

BOHANNAN, Paul y GLAZER, Mark, ***Antropología. Lecturas***, Barcelona, McGraw Hill Interamericana, 1992

CARO BAROJA, Julio, ***Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno***, Madrid, CSIC, 1991

DARNELL, Regna (comp.), ***Readings in the History of Anthropology***, New York, Harper & Row Publishers, 1974

DESCOLA, Ph. *et alt.*, ***Les idées de l'anthropologie***, París, A. Colin, 1988

ENCICLOPEDIA INTERNACIONAL DE LAS CIENCIAS SOCIALES, dirigida por David L. Sills [Ed. Española, director Vicente Cervera Tomás], Madrid: Aguilar, 1974-1977.

EVANS-PRITCHARD, E.E., *Historia del pensamiento antropológico*, Madrid, Cátedra, 1987

HARRIS, Marvin, *El desarrollo de la teoría antropológica*, Madrid, Siglo XXI, 1983

KAHN, J.S. (ed.), *El concepto de cultura: textos fundamentales*, Barcelona, Anagrama, 1975

KAPLAN, D. y MANNERS, R.A., *Introducción crítica a la antropología cultural*, México, Nueva Imagen, 1979

KILANI, Mondher, *Introduction à l'anthropologie*, Paris, Editions Payot, 1996

KUPER, Adam, *The Invention of Primitive Society. Transformations of an Illusion*, New York, Routledge, 1988

KUPER, Adam: *Cultura. La versión de los antropólogos*, Barcelona: Paidós, 2001.

LLOBERA, J.R., *La antropología como ciencia*, Barcelona, Anagrama, 1975 (especialmente, Llobera, J.R.: "Postscriptum: algunas tesis provisionales sobre la naturaleza de la antropología", pág. 373-287)

LOMBARD, J., *L'anthropologie britannique contemporaine*, París, P.U.F., 1972

LOMBARD, J., *Introducción a la etnología*, Madrid, Alianza editorial, 1997

LOWIE, R.H., *Historia de la etnología*, México, F.C.E., 1946

MERCIER, P., *Historia de la antropología*, Madrid, Península, 1995

PALERM, A., *Historia de la etnología: los precursores*, México, Instituto Nacional de Antropología e Historia, 1974

PALERM, A., *Historia de la etnología: los evolucionistas*, México, Instituto Nacional de Antropología e Historia, 1976

PALERM, A., *Historia de la etnología: los profesionales británicos*, México, Instituto Nacional de Antropología e Historia, 1977

REYNOSO, C., *Corrientes en antropología contemporánea*, Buenos Aires, Biblos, 1998

ROSSI, I. y O'HIGGINS, E., *Teorías de la cultura y métodos antropológicos*, Barcelona, Anagrama, 1981

SPERBER, D., *El simbolismo en general*, Barcelona: Anthropos, 1988.

STOCKING, G. W., Introduction to *A Franz Boas Reader. The Shaping of American Anthropology, 1883-1911*, Chicago, University of Chicago Press, 1982

STOCKING, G. W. (ed.), *Observers observed. Essays on Ethnographic Fieldwork [History of Anthropology (I)]*, Madison, University of Wisconsin Press, 1985

STOCKING, G. W. (ed.), *Functionalism Historicized. Essays on British Social Anthropology [History of Anthropology (II)]*, Madison, University of Wisconsin Press, 1984

STOCKING, G. W. (ed.), *Objects and Others. Essays on Museums and Material Culture [History of Anthropology (III)]*, Madison, University of Wisconsin Press, 1985

STOCKING, G. W. (ed.), *Malinowski, Rivers, Benedict and Others. Essays on Culture and Personality [History of Anthropology (IV)]*, Madison, University of Wisconsin Press, 1986

STOCKING, G. W. (ed.), *Bones, bodies and behavior. Essays in Biological Anthropology [History of Anthropology (V)]*, Madison, University of Wisconsin Press, 1988

STOCKING, G. W., *Race, Culture and Evolution. Essays in the History of Anthropology*, Chicago, University of Chicago Press, 1982

STOCKING, G. W., *Victorian Anthropology*, New York, The Free Press, 1987

STOCKING, G. W., *After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951*, London, The Athlone Press, 1999

SAHLINS, Marshall: *Cultura y razón práctica. Contra el utilitarismo en la teoría antropológica*, Barcelona: Gedisa, 1988.

WAAL, Annemarie de, *Imágenes del hombre. Historia del pensamiento antropológico*, Buenos Aires, Amorrortu, 1983